

RP 89/2012 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av mervärdesskattelagen, av 18 b § i lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen och av 3 § i lagen om skatt på vissa försäkringspremier

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås ändringar av mervärdesskattesatserna och försäkringspremie-skattesatsen i mervärdesskattelagen, 18 b § i lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen och 3 § i lagen om skatt på vissa försäkringspremier.

Normalskattesatsen för mervärdesskatten föreslås bli höjd från 23 procent till 24 procent. Den skattesats som tillämpas i fråga om livsmedel, foder och restaurang- och cateringtjänster föreslås bli höjd från 13 till 14 procent. Skattesatsen för böcker, prenumerationer på tidningar och tidskrifter, läkemedel, idrottstjänster, persontransporter, inkvarter-

ringstjänster, ersättningar för televisions- och radioverksamhet, kultur- och underhållnings-evenemang, en upphovsmans försäljning av konstverk, all import av konstverk samt upphovsrättsersättningar till upphovsrättsorganisationerna föreslås bli höjd från 9 till 10 procent.

Det föreslås att försäkringspremie-skatten ska höjas från 23 procent till 24 procent.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2013 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2013.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

1.1 Mervärdesskattelagen

Enligt gällande 84 § i mervärdesskattelagen (1501/1993) är normalskattesatsen 23 procent av skattegrunden.

En reducerad skattesats på 13 procent tillämpas enligt 85 § på livsmedel, foder samt restaurang- och cateringtjänster, med undantag av dels alkoholdrycker som avses i lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker, dels tobaksprodukter.

Enligt 85 a § tillämpas en reducerad skattesats på 9 procent på böcker, prenumerationer på tidningar och tidskrifter som omfattar minst en månad, läkemedel, idrottstjänster, persontransporter, inkvarteringstjänster, de

ersättningar som Rundradion Ab och Ålands Radio och TV Ab får för televisions- och radioverksamhet, kultur- och underhållnings-evenemang, en upphovsmans försäljning av konstverk, all import av konstverk, och upphovsrättsersättningar till upphovsrättsorganisationer.

Ett gemensamt skatteunderlag och en gemensam struktur för skattesatserna inom mervärdesskattesystemen i EU-medlemsstaterna har fastställts genom rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt. Enligt artikel 98 i direktivet får medlemsstaterna tillämpa högst två reducerade skattesatser på leveranser av nyttigheter i de kategorier som anges i bilaga III. Enligt

artikel 99 ska procentsatsen för en reducerad skattesats vara minst 5 procent.

Regeringen fattade den 4 april 2012 beslut om ramarna för statsfinanserna 2013–2016. I samband med rambeslutet kom regeringen överens om nya anpassningsåtgärder i syfte att vända förhållandet mellan statsskulden och totalproduktionen i en minskning. Regeringen beslutade bl.a. att alla mervärdesskattesatser ska höjas med en procentenhet.

I enlighet med regeringens rambeslut föreslås det att normalskattesatsen och de reducerade skattesatserna av statsfinansiella orsaker ska höjas med en procentenhet från och med ingången av 2013. Normalskattesatsen för mervärdesskatt föreslås bli 24 procent. Skattesatsen för livsmedel, foder samt restaurang- och cateringtjänster föreslås bli 14 procent. Den reducerade skattesats som ska tillämpas i fråga om böcker, prenumerationer på tidningar och tidskrifter, läkemedel, idrotts-tjänster, persontransporter, inkvarterings-tjänster, ersättningar för televisions- och radioverksamhet, kultur- och underhållnings-evenemang, en upphovsmans försäljning av konstverk, all import av konstverk och upphovsrättsersättningar till upphovsrättsorganisationerna föreslås bli 10 procent.

Ändringarna i fråga om skattesatserna ska enligt förslaget genomföras genom ändring av 84—85 b § i mervärdesskattelagen och av 18 b § i lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen.

1.2 Lagen om skatt på vissa försäkringspremier

Bestämmelser om skatt på försäkringspremier finns i lagen om skatt på vissa försäkringspremier (664/1966). Enligt 3 § i lagen utgör skattebeloppet 23 procent av försäkringspremier utan skatt.

Försäkringspremieskatten har tagits ut enligt samma skattesats som mervärdesskatten. Det föreslås att en motsvarande höjning som för mervärdesskatten görs i fråga om försäkringspremieskatten. Skattesatsen för försäkringspremier föreslås därmed bli 24 procent från och med ingången av 2013.

2 Propositionens ekonomiska konsekvenser

2.1 Mervärdesskattelagen

Inledning

Statens ekonomiska forskningscentral har med hjälp av sin allmänna jämviktsmodell (VATTAGE) räknat ut vilka totalekonomiska konsekvenser de ändrade skattesatserna får. Konsekvenserna av andra politikåtgärder har inte beaktats i kalkylen.

I det följande granskas höjningarnas omedelbara konsekvenser under reformens 12 första månader. Siffrorna har beräknats enligt 2013 års nivå.

Enligt modellen antas höjningen av skattesatserna direkt och till sitt fulla belopp överföras på konsumentpriserna. Priserna på de centrala produktionsfaktorerna i modellen, dvs. priset på kapital och reallönerna, antas anpassa sig till förändringarna på marknaden för nyttigheter. Reallönerna förväntas emellertid anpassa sig med viss fördröjning. Den samhällsekonomiska resursallokeringen förbättras småningom, när effekten av anpassningsfördröjningen avtar.

Resultatet av kalkylen har framställts som förändring i basscenariot för samhällsekonomin. Basscenariot för samhällsekonomin beskriver den makroekonomiska utvecklingen utan höjning av skattesatserna. Resultaten har rapporterats enligt 2013 års nivå.

Totalekonomiska konsekvenser

Till följd av höjningen av skattesatserna kommer bruttonationalprodukten att sjunka med 0,4 procent jämfört med basscenariot för samhällsekonomin. Den totala efterfrågan på varor och tjänster kommer att sjunka med 0,7 procent och investeringarna med 0,4 procent. Importen kommer att gå ner med 0,5 procent och exporten med 0,3 jämfört med basscenariot.

Priseffekt

Enligt den modell som Statens ekonomiska forskningscentral använder antas det att höjningen av skattesatserna överförs till sitt fulla

belopp på konsumentpriserna. Därmed kommer en höjning av normalskattesatsen till 24 procent att medföra att priserna på de varor och tjänster som omfattas av den stiger med 0,81 procent. En höjning av den reducerade, 13-procentiga skattesatsen med en procentenhet kommer att medföra att priserna på de varor och tjänster som omfattas av den stiger med 0,88 procent och en höjning av den reducerade, 9-procentiga skattesatsen med en procentenhet kommer att medföra en prisstegring på 0,92 procent.

Konsumentprisindex kommer att stiga med 0,62 procentenheter.

Konsekvenser för sysselsättningen

Till följd av höjningen av skattesatserna kommer sysselsättningen att sjunka med 0,6 procent jämfört med basscenariot. I och med att lönenivån anpassar sig med viss eftersläpning kommer sysselsättningen att sjunka mest i förhållande till basscenariot under det första året, men kommer därefter att småningom närma sig den utveckling den har enligt basscenariot.

Antalet sysselsatta kommer att sjunka mest inom handels- och hotellbranschen och minst inom byggnadsbranschen. Inom handels- och hotellbranschen kommer antalet sysselsatta att sjunka med 1,1 procent och inom byggnadsbranschen med 0,3 procent jämfört med antalet sysselsatta enligt basscenariot.

Konsekvenser för statsbudgeten

En höjning av normalskattesatsen för mervärdesskatt från 23 procent till 24 procent kommer enligt en statisk uppskattning utifrån 2013 års nivå att innebära en ökning av skatteinkomsterna med ca 575 miljoner per år, varav inkomstökningen 2013 kommer att uppgå till ca 479 miljoner euro på grund av den två månader långa redovisningsfördröjningen i fråga om mervärdesskatten.

En höjning av mervärdesskattesatsen från 13 procent till 14 procent på livsmedel, foder och restaurang- och cateringtjänster kommer att innebära ökade skatteinkomster på ca 170 miljoner per år, varav den inkomstökning som hänförs till 2013 kommer att uppgå till ca 142 miljoner euro. En höjning av den

reducerade, 9-procentiga skattesatsen till 10 procent kommer att innebära ökade skatteinkomster på ca 86 miljoner euro per år, varav ca 72 miljoner euro hänförs till 2013.

Den föreslagna ändringen av mervärdesskattesatserna fr.o.m. januari 2013 ger en sammanlagd ökning av skatteinkomsterna på ca 830 miljoner euro per år, varav den ökning som hänförs till 2013 kommer att uppgå till ca 693 miljoner euro.

De indexbundna socialförmånsutgifterna kommer att stiga från och med 2014 på grund av skatteförhöjningen. De statsfinansierade grundskyddsförmånerna höjs med 45 miljoner euro för 2013 års del på grund av den extra indexförhöjning som syftar till att stödja låginkomsttagarnas köpkraft.

Konsekvenser för inkomstfördelningen

Till följd av de höjda skattesatserna kommer inkomstskillnaderna att öka i någon mån. Ginikoefficienten, som mäter ojämlikheten i inkomstfördelningen, kommer att stiga med 0,05 procentenheter. Hushållens köpkraft kommer att försvagas med i genomsnitt 0,47 procent. Köpkraften kommer att försvagas mest i den lägsta inkomstdecilen och minst i den högsta inkomstdecilen. I den lägsta decilen kommer köpkraften att försvagas med 0,68 procent och i den högsta med 0,34 procent.

Höjningen av skattesatserna påverkar emellertid även inkomstfördelningen via indexjusteringarna i de sociala förmånerna. De höjda skattesatserna överförs via prisändringarna till indexhöjningarna. Detta ökar köpkraften för de hushåll som får inkomst av indexbundna sociala förmåner. Eftersom de sociala förmånerna relativt sett väger mera när det gäller hushåll med små inkomster än när det gäller dem med höga inkomster, lindrar höjningen av de indexbundna sociala förmånerna de höjda skattesatsernas effekt på inkomstfördelningen.

När såväl den direkta effekten av de höjda skattesatserna som den indirekta effekt som indexhöjningarna har beaktas, kommer de höjda skattesatserna att höja Ginikoefficienten med 0,01 procentenheter. Hushållens köpkraft kommer att försvagas med i genomsnitt 0,37 procent. I den lägsta inkomstdecilen

len kommer köpkraften att försvagas med 0,37 procent och i den högsta med 0,31 procent.

2.2 Lagen om skatt på vissa försäkringspremier

En höjning av försäkringspremieskatten till 24 procent innebär en ökning av skatteinkomsterna med ca 30 miljoner euro på årsbasis. Under 2013 kommer ökningen att vara ca 28 miljoner euro på grund av en redovisningsfördröjning på en månad.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid finansministeriet. Propositionens ekonomiska konsekvenser har utretts vid Statens ekonomiska forskningscentral.

4 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2013 och avses bli behandlad i samband med den.

5 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2013.

Lagen ska tillämpas då skyldigheten att betala skatt uppkommer den dag lagen träder i kraft eller därefter. På förskottsbetalningar som flutit in innan lagen träder i kraft ska därmed tillämpas den tidigare lagstiftningen. Detta motsvarar den praxis som tillämpats vid tidigare ändringar av skattesatsen. I ikraftträdandebestämmelsen ingår en undantagsbestämmelse om gemenskapsinternt varuförvärv.

Enligt ikraftträdandebestämmelsen i lagen om skatt på vissa försäkringspremier ska lagen tillämpas på försäkringspremier som betalas för en försäkringsperiod som börjar den dag då lagen träder i kraft eller därefter. I fråga om försäkringar som enligt villkoren förnyas årligen och är fortlöpande för en försäkringsperiod i taget såvida försäkringen inte sägs upp, innebär ikraftträdandebestämmelsen att lagen tillämpas från ingången av den försäkringsperiod som börjar den dag då lagen träder i kraft eller därefter.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag**om ändring av mervärdesskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i mervärdesskattelagen (1501/1993) 84 §, det inledande stycket i 85 § 1 mom., det inledande stycket i 85 a § 1 mom. och 85 b §, av dem 84 §, det inledande stycket i 85 § 1 mom. och 85 b § sådana de lyder i lag 1780/2009 och det inledande stycket i 85 a § 1 mom. sådant det lyder i lag 1202/2011, som följer:

84 §

I skatt ska betalas 24 procent av skattegrunden, om inte något annat anges i 85 eller 85 a §.

85 §

För försäljning av följande tjänster samt för försäljning, gemenskapsinterna förvärv, överföring, upplagringsförfarande och import av följande varor ska i skatt betalas 14 procent av skattegrunden:

85 a §

För försäljning av följande tjänster samt för försäljning, gemenskapsinterna förvärv, överföring, upplagringsförfarande och import av följande varor ska i skatt betalas 10 procent av skattegrunden:

85 b §

Med avvikelse från 85 och 85 a § ska i skatt betalas 24 procent av skattegrunden av sådana förpackningar och transportförmåigheter som berättigar till ersättning vid återvändande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag tillämpas, om inte något annat föreskrivs nedan, när skyldigheten att betala skatt uppkommer efter det att lagen har trätt i kraft.

Lagen ska tillämpas på sådana gemenskapsinterna varuförvärv som enligt 138 b § hänförs till kalendermånaderna efter lagens ikraftträdande.

2.

Lag**om ändring av 18 b § i lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen (1266/1996) det inledande stycket i 18 b § 1 mom., sådant den lyder i lag 1781/2009, som följer:

18 b §	_____
För import av sådana samlarföremål och antikviteter som avses i 79 d och 79 e § i mervärdesskattelagen ska i skatt betalas 10 procent av skattegrunden när:	Denna lag träder i kraft den 20 . Lagen tillämpas när skyldigheten att betala skatt för en importerad vara har uppstått efter det att lagen har trätt i kraft.
_____	_____

3.

Lag**om ändring av 3 § i lagen om skatt på vissa försäkringspremier**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om skatt på vissa försäkringspremier (664/1966) 3 §, sådan den lyder i lag 1782/2009, som följer:

3 §	_____
Skattebeloppet utgör 24 procent av försäkringspremier utan skatt.	Denna lag träder i kraft den 20 . Lagen tillämpas på försäkringspremier som betalas för en försäkringsperiod som börjar den dag då lagen träder i kraft eller därefter.
_____	_____

Helsingfors den 17 september 2012

Statsministerns ställföreträdare, finansminister

JUTTA URPIAINEN

Avdelningschef, överdirektör *Lasse Arvela*

1.

Lag**om ändring av mervärdesskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i mervärdesskattelagen (1501/1993) 84 §, det inledande stycket i 85 § 1 mom., det inledande stycket i 85 a § 1 mom. och 85 b §, av dem 84 §, det inledande stycket i 85 § 1 mom. och 85 b § sådana de lyder i lag 1780/2009 och det inledande stycket i 85 a § 1 mom. sådant det lyder i lag 1202/2011, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

84 §
I skatt ska betalas 23 procent av skattegrunden, om inte något annat anges i 85 eller 85 a §.

84 §
I skatt ska betalas 24 procent av skattegrunden, om inte något annat anges i 85 eller 85 a §.

85 §
För försäljning av följande tjänster samt för försäljning, gemenskapsinterna förvärv, överföring från upplagringsförfarande och import av följande varor ska i skatt betalas 13 procent av skattegrunden:

85 §
För försäljning av följande tjänster samt för försäljning, gemenskapsinterna förvärv, överföring, upplagringsförfarande och import av följande varor ska i skatt betalas 14 procent av skattegrunden:

85 a §
För försäljning av följande tjänster samt för försäljning, gemenskapsinterna förvärv, överföring från upplagringsförfarande och import av följande varor ska i skatt betalas 9 procent av skattegrunden:

85 a §
För försäljning av följande tjänster samt för försäljning, gemenskapsinterna förvärv, överföring, upplagringsförfarande och import av följande varor ska i skatt betalas 10 procent av skattegrunden:

85 b §
Med avvikelse från 85 och 85 a § ska i skatt betalas 23 procent av skattegrunden av sådana förpackningar och transportförnödenheter som berättigar till ersättning vid återsändande.

85 b §
Med avvikelse från 85 och 85 a § ska i skatt betalas 24 procent av skattegrunden av sådana förpackningar och transportförnödenheter som berättigar till ersättning vid återsändande.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Denna lag tillämpas, om inte något annat
föreskrivs nedan, när skyldigheten att betala
skatt uppkommer efter det att lagen har trätt
i kraft.
Lagen ska tillämpas på sådana gemen-
skapsinterna varuförvärv som enligt 138 b §
hänförs till kalendermånaderna efter lagens
ikraftträdande.*

2.

Lag

om ändring av 18 b § i lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislag-
stiftningen (1266/1996) det inledande stycket i 18 b § 1 mom., sådant den lyder i lag
1781/2009, som följer:

Gällande lydelse

18 b §
För import av sådana samlarföremål och
antikviteter som avses i 79 d och 79 e § i
mervärdesskattelagen ska i skatt betalas 9
procent av skattegrunden när:

Föreslagen lydelse

18 b §
För import av sådana samlarföremål och
antikviteter som avses i 79 d och 79 e § i
mervärdesskattelagen ska i skatt betalas 10
procent av skattegrunden när:

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagen tillämpas när skyldigheten att betala
skatt för en importerad vara har uppstått ef-
ter det att lagen har trätt i kraft.*

3.

Lag**om ändring av 3 § i lagen om skatt på vissa försäkringspremier**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om skatt på vissa försäkringspremier (664/1966) 3 §, sådan den lyder i lag
1782/2009, som följer:

Gällande lydelse

3 §

Skattebeloppet utgör 23 procent av försäkringspremier utan skatt.

Föreslagen lydelse

3 §

Skattebeloppet utgör 24 procent av försäkringspremier utan skatt.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagen tillämpas på försäkringspremier
som betalas för en försäkringsperiod som
börjar den dag då lagen träder i kraft eller
därefter.*